

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Psalm 90, 12
Oudejaarsavonddienst

Broeders en zusters,

1. **Votum**
2. **Zegengroet**
3. **Zingen : Gezang 167 : 1 – 3 (in canon)**
4. **Gebed voor de opening van het Woord**
5. **Schriftlezing : Psalm 90**
6. **Zingen : Psalm 90 : 1 en 6**
7. **Tekst : Psalm 90 : 12**
8. **Prediking**
9. **Zingen : Psalm 111 : 1 en 6 (wijsheid is de HERE vrezen)**
10. **Geloofsbelijdenis door het zingen van Gezang 179a**
11. **Dankzegging en gebed**
12. **Inzameling van de offergaven**
13. **Slotzang : Gezang 141 : 1 – 3 (Dankt, dankt nu allen God)**
14. **Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

De tekst voor de preek van vanavond, broeders en zusters, jongelui, is min of meer gekozen door een broeder uit ons midden. Toen ik met hem over deze tekst sprak, had hij het behoorlijk moeilijk. Hij was plotseling erg ziek geworden en had aan den lijve ervaren hoe kwetsbaar je als mens bent. Ooit had hij op Oudejaarsavond een preek gehoord over de tekst van vanavond. Een preek die hem altijd was bij gebleven. Zijn verzoek aan mij was om hier ook een keer over te preken. Ik weet niet meer of ik het hem ook heb toegezegd, maar bij deze geef ik aan zijn verzoek gehoor. En het is ook wel een heel passende tekst voor een avond als deze. Waarin we afscheid nemen van het jaar 2012.

In deze tekst en in Psalm 90 in zijn geheel worden de dingen op scherp gezet. **[Wat geleerd?]** En de vraag voor ons, broeders en zusters, jongelui, is wat wij van het afgelopen jaar geleerd hebben? Wat bent u, wat ben jij, wat ben ik, wijzer geworden van het afgelopen jaar? Dat is de centrale vraag van vanavond. En we laten ons bij het beantwoorden van die vraag vanavond door een wijs man laten leiden. Een man die ontzettend veel heeft meegemaakt in zijn leven. Een man die dicht bij God heeft geleefd. Die God goed heeft leren kennen. Een man die ook een goed zicht had gekregen op het leven van mensen, omdat hij veertig jaar lang leider is geweest van het volk Israël. De profeet Mozes. Bij hem zitten we vanavond in de schoolbank. En eigenlijk moeten we zeggen dat we bij de Heilige Geest in de schoolbank zitten. Want Hij onderwijst ons door het Woord.

Misschien vindt u het een vreemd idee als ik zeg dat we in de schoolbank zitten. Maar het is wel heel Bijbels. Kort voordat de Heer Jezus terug ging naar de hemel heeft Hij de apostelen heldere instructies gegeven. Ze moesten de wereld ingaan en de mensen tot zijn leerlingen maken. En ze moesten de mensen leren om zich te houden aan alles wat Jezus ze had opgedragen om te doen. **[Leerling voor het leven]** Een christen blijft zijn hele leven leerling. Hij heeft heel zijn leven onderwijs nodig. Zelfs als hij leraar wordt in de kerk heeft hij onderwijs nodig. En wie vindt dat hij geen onderwijs meer nodig heeft, zou in de hoek of op de gang moeten staan. Want hij is een dwaas. Hij is arrogant en weet niet half hoe dom hij is. Of je wijs bent, dat trouwens niets met intelligentie te maken. Juist onder de intelligente mensen kom je op dit punt veel domheid tegen. Ze

zijn wel slim, maar niet wijs. Ze kunnen wel tellen, maar ze hebben niet geleerd om zo te tellen dat wijsheid hun hart vervult.

Wat bent u wijzer geworden in het afgelopen jaar? Mozes laat in deze Psalm weten wat hij in zijn leven heeft geleerd. En daarbij kijkt hij dan in twee richtingen. Hij kijkt aan de ene kant naar God en hij kijkt aan de andere kant naar de mens. En wat hij dan ziet zet hij tegenover elkaar. **[Wat heeft Mozes geleerd?]** Overigens doet hij dat niet als een soort neutrale waarnemer. Als iemand die zijn emoties uitschakelt. Nee, hij doet dat als een bewogen en warm mens. Een mens die zich verwondert. Maar ook als een mens die lijdt.

Mozes begint met de verwondering uit te spreken. Hij begint met God te prijzen. Hij noemt God 'Heer'. Dat is hier niet de vertaling voor Gods naam. De naam Jahweh. Mozes wil met dit woord 'heer', aangeven dat God de macht heeft over alle dingen. Over de hemel. Over de aarde. Over alles wat leeft. Over de geschiedenis. In het Hebreeuws staat hier het woord 'Adonai'. **[Adonai <>Jahweh]** Dus ook een heel ander woord dan het woord Jahweh. En deze Heer over heel de schepping is voor ons mensen altijd een toevlucht geweest. Van geslacht op geslacht hebben mensen hulp bij God gezocht. En ze hebben het gevonden. Want God heeft zich over hen ontfermd. Hij gunde deze mensen een nieuwe kans. Dat is waar Mozes zijn lied mee opent. Op God kun je bouwen. Dat heeft God telkens opnieuw laten zien.

En dan gaat Mozes God en de mensen tegen elkaar afzetten. Hoe staan ze in de tijd? Als je al van God mag zeggen dat Hij in de tijd staat. Nog voor de bergen waren geboren en voor God aarde en land had geschapen was Hij er al. God is er altijd geweest. Er is nooit een tijd geweest dat God er niet was. Hij overziet al de tijden. Hij omarmt de tijden. Hoeveel jaren het ook zijn. God is van eeuwigheid tot eeuwigheid. God kent geen begin en geen einde. **[God en mens in tijd]** En hoe zit het met ons, mensen? Daar zegt Mozes het volgende van. God stuurt ons terug naar het stof waar Hij ons uit heeft gemaakt. Wij bestaan niet uit onszelf. God stond aan ons begin. En God staat ook aan ons einde. Als Hij ons leven voltooid vindt, dan is het voltooid. Wat wij daar ook van vinden. Dat besef moet ons als mensen klein maken tegenover God. En dat is een centrale gedachte in deze Psalm. God is groot en wij zijn maar heel klein.

Dat was bijvoorbeeld ook de les die God aan Job heel geleerd tijdens zijn tijd van ziekte. Aan het einde van het boek gaat God Job terecht gaat wijzen. Als Job tegenover God

volhoudt dat God hem onrecht doet en hij God ter verantwoording roept. Dan zegt God in **[Job 38 : 3]** en verder: ‘*Sta op, Job, wapen je; Ik zal je ondervragen, zeg mij wat je weet. Waar was jij toen ik de aarde grondvestte? Vertel het me, als je zoveel weet. Wie stelde haar grenzen vast? Jij weet dat toch? Wie strekte het meetlint over haar uit? Waar zijn haar sokkels verankerd, wie heeft haar hoeksteen gelegd, terwijl de Morgensterren samen jubelden en Gods zonen het uitschreeuwden van vreugde?*’

En zo gaat de HERE dan nog tijden door. Zo zet God Job op zijn plaats. Want op al die vragen moet hij antwoorden: dat hij toen nog niet leefde dus daar ook geen antwoord op kan geven. Een mens die wijs wil zijn, leert met Job hoe klein hij tegenover God is.

[Wijs mens] God is eeuwig. Ik ben een sterveling. God kent geen einde en Hij beslist over mijn einde. Wat zijn wij helemaal? We zijn, zoals Mozes zegt in vers 5 en 6, als gras dat ’s morgens opschiet en ’s avonds al weer verwelkt en verdort. En zo is het toch broeders en zusters, jongelui. Wie weet over 150 jaar nog iets over ons te vertellen? We zijn dan waarschijnlijk niet meer dan een naam in registers van de kerk en overheid. Een naam op een grafsteen. Als ons graf dan al niet is geruimd. We kunnen onszelf heel belangrijk vinden en verlangen dat het leven om ons draait. Maar als we zo leven zijn we echt dwazen. God beslist over ons leven en geeft ons onze plaats. Wij moeten niet menen dat wij veel in te brengen hebben tegenover God.

Zeker als we daarbij ook nog eens het volgende bedenken dat Mozes noemt. We zijn niet alleen nietig, maar we zijn ook nog een zondaars. **[Ook nog zondaars]** En God toornst over onze zonden. Met onze zonden lopen wij God voor de voeten. Kwellen wij Hem. Want Hij haat de zonde. Hij haat alles dat het leven afbreekt. Alles wat geen liefde is. En laten wij niet denken dat wij ons tegenover God beter zullen kunnen voordoen dan wij zijn. Want zegt Mozes in vers 8: ‘U hebt onze zonden vóór U geleid, onze geheimen onthuld in het licht van uw gelaat.’ Wat u en ik stiekem doen, omdat we niet willen dat andere mensen het weten, dat ziet God. Het ligt open en bloot voor Hem. Tegenover mensen kunnen we de schone schijn ophouden, maar tegenover God niet.

Hij ziet alles en kent heeft ons leven. Dus laten we niet verbaasd zijn als God over u en mij toorn.

Mozes heeft de toorn van God heel tastbaar meegemaakt en weet hoe vernietigend die kan zijn. Zelf had hij ernstige zonden gedaan. Daardoor mocht hij voor straf het land Kanaän niet binnen gaan. Het volk Israël had diverse malen God heel boos gemaakt. Terwijl God zo goed voor ze was geweest. Hij had ze diverse malen uit de handen van hun vijanden had bevrijd. God ze in de woestijn elke dag opnieuw van manna, vlees en water had voorzien. God zorgde ervoor dat hun schoenen en kleding niet sleten. Toch hadden ze telkens weer tegen God gezondigd. **[Gods toorn gezien]** En zo heeft Mozes ook Gods toorn leren kennen. Hij heeft gezien hoe drieduizend Israëlieten met het zwaard gedood werden omdat ze een gouden kalf hadden gemaakt. Hij heeft gezien hoe twee zonen van Aaron door de HERE met de bliksem werden getroffen omdat ze vreemd vuur op het altaar van God hadden gebracht. Hij heeft gezien hoe een hele generatie in de woestijn omkwam omdat ze niet hadden geloofd dat God ze het land van de Kanaänieten in bezit zou geven. Zo was de toorn van God al die jaren in de woestijn zichtbaar en tastbaar aanwezig. Gods toorn was voor hem lastige theorie die hij op afstand kon houden. En dat die toorn aanwezig was, was de schuld van het volk zelf. Omdat ze dwaas waren geweest. Omdat ze meer van godenbeelden en van nietige mensen verwachtten dan van hun eeuwige en almachtige God. Vandaar dat Mozes moet concluderen in vers 10 dat het korte leven van een mens vol is van moeite en leed. Ja, dat zelfs het beste van ons leven moeite en leed is. Letterlijk staat er 'de trots daarvan is moeite en leed'.

Dat klinkt wel heel negatief. Vind u niet? **[Echt zo erg?]** Zo klinkt het leven wel heel erg zwaar en uitzichtloos. Ik zou het ook begrijpen als u zegt dat u dat zo niet herkent. Er is toch heel wat te genieten in het leven. En dat is zeker waar en dat moeten we ook zeker doen. Dat is een opdracht van de HERE. Maar ik denk dat heel veel anderen op deze aarde heel goed begrijpen wat Mozes bedoelt. Ze herkennen het in hun leven. Ze zien de toorn van God. Elke dag is een strijd om te overleven. Precies zoals God in Genesis 3 had gezegd. Elke dag hebben ze met mensen te maken die misbruik van je willen maken. Heb je geen werk, dan heb je geen eten. Allerlei ziektes liggen op de loer en er zijn nauwelijks medicijnen. **[Kinderen vuilnisbelt]** En wat te denken van kinderen die de hele dag op de vuilnisbelt rondhangen in de hoop nog is van waarde te vinden. Wat

zouden die van het leven vinden? Er gaat voor velen in deze wereld geen dag voorbij waarop ze niet hoeven te knokken voor hun bestaan. En ook wij kennen toch ons leed. Wij sluiten daar misschien graag de ogen voor. Maar daarom is het er nog wel. Altijd zijn er schaduwzijdes. Altijd is er wel zorg en moeite. Zelfs op prachtige dagen. Welk bruidspaar heeft niet enige zorg op hun trouwdag? **[Zorgen bruiloft]** Gaat die niet te veel drinken? Zullen die geen ruzie met elkaar krijgen? Weet iedereen zich een beetje te gedragen? En er is verdriet over bepaalde mensen die er niet zijn. Een opa die kort geleden is overleden. Een oom die ernstig ziek is. Altijd dragen we wel iets van zorg of pijn met ons mee. En dat is niet gewoon, maar dat is het oordeel van God. Vanwege onze zonden doet God dit met ons.

En waarom doet God dat? Waarom geeft God ons geen onbezorgd bestaan? Waarom neemt Hij de dood niet weg uit het leven? Waarom zijn er toch altijd die nare ziektes? Waarom laat Hij ons ons werk kwijt raken? Opdat we wijs worden. Want een onbezorgd bestaan is niet goed voor ons. Het is goed als we ervaren dat het zinloos is om ons aan de dingen van deze wereld vast te klampen. Omdat die dingen allemaal vergankelijk zijn. Het is goed als we ervaren dat we onze hoop niet op onszelf moeten stellen. Want we leven maar kort. Ook niet op wat we bereikt hebben. Zelfs niet op onze goede daden. Want ook die kunnen ons niet redden. Want God ziet ook wat niet goed is. En Hij toornt daarover. **[Goed dat God ons]** Het is goed dat God ons klein houdt, want daardoor worden we wijs.

Dus moeten we de HERE bidden om ons te leren onze dagen te tellen. Dus niet onze jaren. Niet onze maanden, maar juist onze dagen. Waarom onze dagen? Dat is niet zo moeilijk te begrijpen als we bedenken dat sommige mensen niet graag hun verjaardag vieren. De kinderen kunnen zich dat hopelijk niet voorstellen. Want je verjaardag vieren is juist leuk. Je krijgt cadeaus, je mag op school trakteren, je mag kiezen wat je gaat eten, opa en oma komen. Gezellig. Vaak vind je het ook leuk om een jaar ouder te worden. Dan mag je weer meer. Maar sommige mensen vieren hun verjaardag niet graag. Want dan worden ze erbij bepaald dat weer een jaar ouder zijn geworden. Ze ervaren hoe de klok verder tikt. En ze beseffen dat ze inmiddels niet meer zo jong zijn. Dat ze niet zoveel jaren meer te gaan hebben. Dat geeft hen een angstig gevoel. Ze denken: 'Laat ik mijn verjaardag maar niet vieren. Dan hoef ik er ook niet bij stil te staan dat ik weer dichterbij het graf ben.' Hoe begrijpelijk dat misschien ook is. Het is dom. Want

het is goed om te beseffen dat je leven op deze aarde maar kort is. Op heel wat oude schilderijen kom je schedels tegen om mensen hieraan te herinneren. 'Memento mori', was voor veel mensen een bekende uitdrukking. Het betekent: bedenk dat je zult sterven. De HERE leert ons via Mozes de dagen te tellen. Stel dat je precies 76 jaar te leven hebt. Dat zijn, als ik het goed heb uitgerekend 27759 dagen. **[Scheurkalender]** En stel dat u een scheurkalender had met precies zoveel blaadjes. Iedere dag zie je dat er weer een dag minder overblijft. Dan zult u merken hoe hard de dagen gaan. Dan staan er op je tiende verjaardag nog maar 24107 dagen op je kalender. Als je 20 wordt nog maar 20454 dagen. Dan zie je elke dag opnieuw hoe snel de tijd gaat. En dan sta je ook elke dag voor de vraag wat je met deze dag gaat doen. Ga je hem verloren laten gaan? Of ga je hem gebruiken? En waar ga je hem voor gebruiken? Voor het verzamelen van schatten op deze aarde? Schatten die vergaan. Ga je allerlei zonden doen? Zonden waarover God zal toornen. Terwijl je binnen afzienbare tijd voor God zult moeten verschijnen. Voor de HERE voor wie je niets verborgen kunt houden.

Wie echt iedere dag telt, leeft in het besef dat iedere dag is ons leven telt. **[Wijzer met leven]** Iedere dag is een geschenk van God. Een geschenk om God op die dag lief te hebben. Een dag om God te eren. Een geschenk om je naaste blij te maken. En wie gedurende zijn leven zo met zijn dagen omgaat, leert God steeds beter kennen. Die gaat zich steeds meer verwonderen over de liefde van God. En die leert de zonden ook steeds meer te ontvluchten. De omgang met God is heel spannend. Want daar is aan de ene kant het feit dat God zo groot is en wij zo nietig. Er is het feit dat God heilig is en de zonde haat. En wij zondaars zijn die elke dag opnieuw zonden doen. En aan de andere kant is er de rijke liefde van God. Dat Hij voor ons een Vader wil zijn. Er is die genade van God dat Hij ons een nieuw leven gunt, nadat we ons eerste leven door de zondeval hadden verspeeld. En we hebben in onze tijd de neiging om het tweede grote aandacht te geven en het eerste wat weg te moffelen. **[Gods genade en toorn]** Maar dat getuigt niet van wijsheid. Want het is zoals de dichter van Psalm 111 het in vers 10 heeft gezegd: het begin van wijsheid is ontzag voor de Heer.

Laten we dus niet alleen op Gods genade letten in ons leven en in onze wereld. Maar laten we ook op Gods toorn letten. Dan zullen we de goede houding aannemen tegenover God. De houding van het kinderlijk ontzag en vertrouwen. Zonder dat één van beide uit het zicht verdwijnt. Wie vanuit deze houding in het leven staat zal intens en

dankbaar leven. Die zal gelovig alle dingen in zijn leven onder ogen zien. De mooie en de lelijke. Zoals God de dingen ook ziet. Die zal Jezus Christus elke dag opnieuw zoeken, want door Hem kennen we niet alleen de toorn van God, maar ook Gods liefde. Gods ontferming. Die zal elke dag opnieuw de Heilige Geest bidden om zijn hulp. En langs die weg elke dag toenemen in wijsheid. En dan zal de wijsheid uiteindelijk zelfs onze harten vervullen. *[Iedere dag tellen]* Als wij maar leren onze dagen te tellen. Zou dat niet het beste voornemen zijn voor 2013. Het nieuwe jaar met 365 dagen om te tellen. Of minder als God andere plannen met ons of deze wereld heeft.

Amen